

Kent iemand de Kozakken nog?

REPORTAGE VERGETEN BEVRIJDERS

● Groningse documentaireremaker zoekt vergeten verhalen over Kozakken

Door Jan Schlimbach

Groningen Het waren ruige types, de Kozakken die in november 1813 Nederland binnenkwamen om de Fransen te verjagen. Ze dronken jenever als water, ze sliepen in de openlucht bij kampvuren en ze wisten op hun Tarpanpaarden met sabels en lansen flink van zich af te slaan. De stormvogels van de tsaar werden ze genoemd, de cowboys uit het oosten. Documentairemaker Johan Zielstra van het filmbedrijf Chronoscoop is bezig de nalatenschap van de Kozakken in beeld te brengen onder de titel *Help de Kozakken komen*.

Het is in november 200 jaar geleden dat de Kozakken hier hebben gevochten. Bij Delfzijl werd een forse slag geleverd. Volgens Zielstra, die behalve filmmaker als historicus gespecialiseerd is in Rusland, is hun rol bij het verstaan van de troepen van Napoleon nagenoeg vergeten. 'Niemand pakt het op.' Het Ruslandjaar is voor hem bij uitstek de gelegenheid om daar iets

▲ Beelden uit de documentaire *Help de Kozakken komen* van Johan Zielstra. Foto's: Johan Evers

aan te doen. In november moet een 25 minuten durende documentaire verschijnen over de woest bebaarde vreemdelingen met hun bontmutsen die destijds door de noorderlingen als een soort buitenaardse wezens beschouwd werden.

Zielstra maakt voor de film gebruik van alle kennis die hem ten dienste staat. Hij kon met succes een beroep doen op Hans van Koningsbrugge van het Nederland Rusland Centrum. Historicus Anne Aalders, auteur van het *Met geveld Lans en Losse teugel, kozakken in Nederland 1813 1814*, is de geestelijk vader van de film. Voor historisch verantwoord beeldmateriaal filmde Zielstra zogeheten re-enactments op het slagveld in Waterloo en op verschillende Nederlandse locaties.

'De focus ligt op de nalatenschap van de Kozakken in Nederland.' Daarvoor is Zielstra op zoek naar anekdotes over Kozakken in Noord-Nederland. Hoewel het verblijf van de Kozakken al twee eeuwen achter ons ligt, zijn er nog genoeg sporen. 'Voetballiefhebbers kennen de Kozakken Boys, er is een Kozakkenbergen in Twente en ze Kozakkenkoek. Verder zijn in heel Nederland Kozakkenlanen, -lindes, -wegen en -bruggen te vinden. Maar wie kent de Kozakken zelf

nog', daagt Zielstra de noorderlingen uit.

Hij hoopt zoveel informatie binnen te krijgen dat hij in november 'een verloren geschiedenis' op de beeldbuis kan brengen. Er volgt dan in ieder geval een premièrevoorstelling bij ForumImages in de stad Groningen met een optreden van een Kozakkenkoor. Daarna is het aan de diverse omroepen en zenders om de productie een plekje in het uitzendschema te gunnen.

Verhalen gezocht

Documentairemaker Johan Zielstra is naarstig op zoek naar mensen in Noord-Nederland die uit familieoverlevering nog verhalen weten te vertellen over de aanwezigheid van de Kozakken. Het is weliswaar 200 jaar geleden, maar niet geschoten is altijd mis. Reacties kunnen gemaild worden naar: j.zielstra@chronoscoop.nl. Meer informatie is te vinden op: www.facebook.nl/chronoscoopFilm

